

81/2016

LAUSUNTO LUONNOKSESTA UHANALAISTEN LAJIEN SUOJELUN TOIMINTAOHJELMAKSI

Ympäristöministeriö pyytää Pirkanmaan liiton lausuntoa uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelmasta 5.9.2016 mennessä. Toimintaohjelmalla toteutetaan päämääriä, jotka on asetettu tavoitteiksi Valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen luonnon monimuotoisuuden ja kestävä käytön strategiasta vuosille 2012–2020. Periaatepäätöksessä tavoitteeksi on asetettu muun muassa, että vuoteen 2020 mennessä uhanalaisten lajien häviäminen Suomesta on estetty, uhanalaisimpien lajien suojelun tasoa on parannettu ja uhanalaistumiskehitys on pysäytetty. Toimintaohjelman keskeinen tavoite on parantaa hallinnonalojen ja toimijoiden välistä yhteistyötä uhanalaistumiskehityksen katkaisemiseksi. Luonnos toimintaohjelmaksi on valmisteltu ympäristöministeriön asettamassa laaja-pohjaisessa työryhmässä.

Maakuntien liitot ovat lajien suojelun toimijoita erityisesti laatimansa maakuntakaavan myötä. Pirkanmaan liitto pitää toimenpideohjelman laadintaa hyödyllisenä ja näkee siinä esitetyt toimenpiteet tärkeinä lajien suojelun edistämiseksi.

Toimenpideohjelmaluonnoksessa maakuntien liitot on määritelty yhdeksi päävastuutahoksi toimenpiteeseen 23, koskien maankäytön suunnittelua. Pirkanmaan liitto pitää kohdassa esitettyjä tavoitteita kaavamerkintöjen kehittämisestä ja tulokinnan yhtenäistämistä tärkeinä. Maakuntakaavan ollessa ennen kaikkea strategisen suunnittelun väline sen merkitys lajitiedon välittämisessä maakuntakaavamerkintöjen kautta on vähäinen. Sen sijaan kattavan ja ajantasaisen lajitiedon saatavuus suunnittelun taustatietona on erityisen tärkeää maakuntakaavassa osoitettua maankäyttöä suunniteltaessa, mitä toimintaohjelman luonnoksessa korostetaan. Pirkanmaan liitto pitää erittäin tärkeänä esiintymispaikkatietojen koostamista helposti saataville yhteen paikkaan, mikä nopeuttaa ja selkeyttää tiedonhankintaprosessia ja varmistaa, ettei joidenkin lajien tietoja jää epähuomiossa hankkimatta. Lajitiedon luotettavuuden ja ajantasaisuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet ovat tiedon käytettävyyden kannalta tärkeitä. Tiedon jakamista viranomaiskäyttöön maksutta on perusteltua edistää käyttökynnyksen edelleen mataltamiseksi.

Merkittävä osa uhanalaisista lajeista elää perinneympäristöissä. Maakuntakaavalla on tärkeä rooli kulttuuriympäristöjen turvaamisessa ja niitä koskevan informaation tuottamisessa ja välittämisessä. Arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuri-maisemien ohella Pirkanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu arvokkaat pienialaiset perinnebiotoopit, jolloin kaava on toiminut perinneympäristöjä koskevien suojelutavoitteiden välittäjänä alemmanasteiseen maankäytön suunnitteluun. Parhaillaan laadittavana olevan maakuntakaavan 2040 laadittaessa perinnebiotooppien esittämistä on pidetty edelleen tärkeänä, mutta mahdollisuuksia niiden osoittamiseen ei ollut ajantasaisen selvitysaineiston puuttuessa. Viimeisin inventointi Pirkanmaan perinnebiotoopeista on vuodelta 1999. Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä ja kannatettavana että valtio satsaisi perinnebiotoopeja inventoinnin päivittämiseen. Ajantasainen tieto perinneympäristöjen sijainnista on olennaista myös perinneympäristöjä koskevien tavoitteiden 43 ja 44 toteuttamiseksi.

Toimenpideohjelmassa on hyvä tuoda esiin, että käynnissä oleva maakuntahallintouudistus tulee vaikuttamaan eri toimenpiteiden vastuutahoiksi määriteltyjen alueellisten toimijatahojen organisaatioihin. Ohjelman vaikuttavuuden kannalta on tärkeää, että vastuut ovat selvät myös organisaatiouudistusten tultua voimaan. Tämän hetkisen valmistelun perusteella muutoksen ennakoidaan tiivistävän kaa-voituksen ja ELY-keskusten ympäristöasiantuntijoiden yhteistyötä, mikä tukee luontotiedon välittämistä näiden tahojen välillä.

Esa Halme
Maakuntajohtaja

Karoliina Laakkonen-Pöntys
Maakuntakaavoitusjohtaja